

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobkyně: **J. M.**, zastoupená JUDr. Janem Soldátem, advokátem se sídlem Sažinova 763, Milevsko, proti žalovanému: **Finanční úřad v Písku**, se sídlem Nábřeží 1. Máje 2259, Písek, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 8. 2007, č. j. 10 Ca 111/2007 – 55 ve znění opravného usnesení ze dne 30. 10. 2007, č. j. 10 Ca 111/2007 – 77,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **n e p ř i z n á v á .**

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) podala včas kasační stížnost proti označenému rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále „krajský soud“), kterým byla zamítnuta její žaloba; touto se podle ust. § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhala zákazu pokračování v porušování svých práv spočívající v odmítnutí žalovaného umožnit nahlédnout stěžovatelce do daňového spisu společnosti KMB nábytek s. r. o. v likvidaci, na jejíž majetek byl prohlášen konkurz.

V žalobě uvedla stěžovatelka, že jako jednatelka a současně likvidátorka výše uvedené společnosti se dne 25. 10. 2006 dostavila na FÚ v Písku a požadovala nahlédnout do spisu tohoto

daňového subjektu. S žalobkyní bylo žalovaným odmítnuto jednat a následně učinit podání do protokolu s odůvodněním, že na majetek společnosti byl prohlášen konkurz a jedinou osobou oprávněnou jednat za společnost je správce konkurzní podstaty. Žalobkyni tak bylo znemožněno společnost zastupovat a správní orgán významně zasáhl do jejích práv a povinností vyplývajících např. ze zákona o konkurzu a vyrovnání, obchodního zákoníku apod.

Krajský soud rozhodl o žalobě tak, že ji usnesením ze dne 7. 2. 2007, č. j. 10 Ca 202/2006 - 14 podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. c) s. ř. s. odmítl s tím, že návrh podala osoba neoprávněná. Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti proti citovanému usnesení rozhodl tak, že jej rozsudkem ze dne 14. 6. 2007, č. j. 5 Aps 2/2007 - 40 zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Krajský soud poté rozsudkem ze dne 8. 8. 2007 č. j. 10 Ca 111/2007 - 55 žalobu zamítl s odůvodněním, že se v daném případě nejednalo o nezákonný zásah. V napadeném rozsudku uvedl, že dle ust. § 14 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání, prohlášením konkurzu přechází oprávnění nakládat s majetkem podstaty, a podle písm. a) je daňový subjekt ve svých dispozičních oprávněních omezen. Práva daňového subjektu přechází na správce konkurzní podstaty, který vstupuje do daňového řízení dle ust. § 7 odst. 2 písm. e) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Správce konkurzní podstaty vykonává za daňový subjekt jeho subjektivní práva a povinnosti, ať v rovině hmotněprávní či procesní a z tohoto důvodu může nahlížet do spisu úpadce správce konkurzní podstaty. V souladu s ust. § 14a téhož zákona přechází na konkurzního správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle zákona a jiných právních předpisů přísluší úpadci. Žalovaný dle krajského soudu postupoval v souladu s platnou právní úpravou, neboť k nahlížení do spisu úpadce byl legitimován pouze konkurzní správce, který mohl k realizaci takového práva zmocnit třetí osobu, což v dané záležitosti tvrzeno ani dokládáno nebylo. O nezákonný zásah se tedy v daném případě nejednalo, když do veřejných subjektivních práv žalobkyně zasazeno nebylo, neboť žalobkyně není osobou jejíž práva by byla neumožněním nahlédnout do daňového spisu společnosti KMB nábytek s. r. o. v likvidaci, dotčena. Jednání žalovaného, které žalobkyně popsala ve svém návrhu, není zásahem do veřejných subjektivních práv žalobkyně ve smyslu § 82 s. ř. s.

V kasační stížnosti stěžovatelka napadá rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatelka nesouhlasí se závěry krajského soudu a uvádí, že je oprávněna jako statutární představitelka společnosti, která je v úpadku, jednat za společnost. Nerespektováním této plné moci došlo k zásahu do jejích osobnostních práv. Stěžovatelka má za to, že její kasační stížnost je důvodná a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 8. 2007, č. j. 10 Ca 111/2007 - 55 zrušil.

Žalovaný se v písemném vyjádření ztotožňuje s právním názorem krajského soudu; stěžovatelka nebyla žádným způsobem krácena na svých subjektivních právech. Žalovaný uvedl, že nebyl oprávněn jednat se stěžovatelkou, neboť v souladu s ust. § 14 odst. 1 zákona o konkurzu a vyrovnání přechází oprávnění nakládat s majetkem podstaty na správce konkurzní podstaty. Pouze správci konkurzní podstaty jsou pak v daň. řízení doručovány písemnosti jako např. rozhodnutí a tento se proti nim může dle ust. § 48 zákona o správě daní odvolat a pouze tento konkurzní správce může vykonávat za daňový subjekt jeho subjektivní práva a povinnosti. V konkrétním případě tedy není stěžovatelka osobou oprávněnou nahlédnout do daňového spisu úpadce, stejně tak jako není oprávněna za úpadce např. účinně podat a podepsat přiznání k dani apod. Žalovaný proto navrhl kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud vázán rozsahem kasační stížnosti a řádně uplatněnými kasačními důvody (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.) napadený rozsudek krajského soudu přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Jak vyplývá ze správního spisu, dne 25. 10. 2006 se dostavila k žalovanému stěžovatelka k nahlédnutí do spisu výše uvedené společnosti. Nahlédnutí do spisu jí nebylo žalovaným umožněno s tím, že společnost je od 14. 6. 2006 v konkurzu a společnosti byl ustanoven správce konkurzní podstaty JUDr. Jaroušek. Správce daně proto nahlédnout do spisu dle ust. § 23 zákona o správě daní a poplatků stěžovatelce neumožnil.

Ochrana veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob poskytovaná správními soudy má subsidiární povahu ve vztahu k ochraně poskytované správními orgány. Tam, kde se lze ochrany domoci v rámci systému veřejné správy, je na tom, jehož práva byla ohrožena nebo porušena, aby nejprve využil této možnosti. Ochrana poskytovaná správními soudy však nastoupí teprve poté, co nebylo dosaženo nápravy či ochrany v rámci samotného systému veřejné správy. Odpovídá to základní koncepci správního soudnictví jako kontroly veřejné správy a nikoli náhrady v její věcné kompetenci.

Ochrana před faktickými nezákonnými zásahy veřejné moci do práv osob, které nejsou rozhodnutími ani jinými individuálními akty, poskytuje soudní řád správní v ustanovení § 82. Citovaný zákon používá výrazu zásah samostatně, odděluje od něj dále pokyny a donucení; na druhou stranu současně uvádí zásah jako legislativní zkratku. Obecně tyto pojmy nedefinuje ani soudní řád správní, ale ani správní řád. Přesná definice ani není možná, protože pod pojem zásahu spadá velké množství faktických činností správních orgánů, ke kterým jsou různými zákony oprávněny. Jde o úkony neformální, pro které mohou a nemusí být stanovena pravidla, např. faktické pokyny (typicky v dopravě), bezprostřední zásahy (při ohrožení, při demonstraci, příkazy ke zjednáání nápravy), zajišťovací úkony atd.; tedy obecně úkony, které nejsou činěny formou rozhodnutí, ale přesto jsou závazné pro osoby vůči nimž směřují, a ty jsou povinny na jejich základě něco konat, nějaké činnosti se zdržet nebo nějaké jednání strpět, a to na základě jak písemného, tak i faktického (ústního či jinak vyjádřeného) pokynu či příkazu. Kromě neformálnosti samotného zásahu je neformální i donucení v případě nerespektování pokynu či příkazu (když ovšem i donucení je zahrnuto pod legislativní zkratku „zásah“).

Na tomto místě považuje Nejvyšší správní soud za vhodné dodat, že veřejná správa musí být kontrolována soudní mocí vždy tam, kde svojí činností zasahuje do základních práv fyzických a právnických osob (viz čl. 4 Ústavy ČR). O zásah ve smyslu ustanovení § 82 s. ř. s. by se pojmově jednalo tehdy, jestliže by bylo lze tvrdit, že napadeným zásahem byl žalobce přímo zkrácen na svých právech, a v tomto případě by také správní soud mohl správnímu orgánu zakázat, aby v porušování práva stěžovatelů pokračoval a přikázal, aby, je-li to možné, obnovil stav před zásahem (§ 87 odst. 2 s. ř. s.). To konkrétně znamená, že mezi napadeným zásahem a tvrzeným porušením práv musí existovat bezprostřední vztah. Smyslem soudního přezkumu těchto zásahů je totiž vyslovení zákazu pokračovat v porušování práv, což znamená, že efektivní ochranou může být pouze takové rozhodnutí soudu, které se bezprostředně může projevit v právní sféře žalobce. Proto také platí, že soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí (§ 87 odst. 1 s. ř. s.), a nikoliv, jak je jinak typické pro správní soudnictví, na základě skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

V případě stěžovatelky, které nebylo umožněno nahlédnout do spisu spol. KMB nábytek s. r. o. v likvidaci se však o nezákonný zásah zasahující do subjektivních práv stěžovatelky nejednalo ani jednat nemohlo. Neumožnění nahlédnutí do daňového spisu nezákonným zásahem

z povahy věci být ani nemůže, neboť tímto úkonem ani v jeho důsledku k výše uvedeným narušením nedochází. Stěžovatelka, vystupující navíc jako fyzická osoba, nikoliv jako osoba oprávněná jednat za právnickou osobu, není ani nemohla být přímo zkrácena na svých subjektivních právech, není vystavena ani žádnému reálnému omezení a nelze tu rovněž ani konstatovat existenci vztahu mezi zásahem a tvrzeným porušením stěžovatelčiných práv. V daném případě se nejednalo o daňovou povinnost, resp. daňový spis stěžovatelky, ale zcela odlišného daňového subjektu, k jehož zastupování nedisponovala stěžovatelka oprávněním. Pokud tedy krajský soud uzavřel, že se v daném případě nejednalo o nezákonný zásah, nelze než tomuto závěru přisvědčit.

K otázce jednání za daňový subjekt, na jehož majetek byl prohlášen konkurz, Nejvyšší správní soud uvádí, že prohlášením konkurzu přechází oprávnění nakládat s majetkem podstaty na správce konkurzní podstaty. Vliv konkurzního řízení na daňové řízení se tedy projevuje mimo jiné právě v účincích prohlášení konkurzu stanovených v § 14 odst. 1 písm. a) zákona o konkurzu a vyrovnání kdy v důsledku prohlášení konkurzu přechází oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti související s majetkem podstaty na správce konkurzní podstaty. Dotýká-li se daňové řízení jakýmkoliv způsobem majetku, který spadá do konkurzní podstaty, je nutné na případné právní úkony učiněné před správcem daně jinou osobou než správcem konkurzní podstaty pohlížet jako na úkony neúčinné. V souladu s ust. § 13a zákona č. 328/1991 Sb., o konkurzu a vyrovnání, se likvidace pod dobu trvání konkurzu přerušuje a likvidátor po tuto dobu vykonává svou působnost pouze v rozsahu, v jakém nepřešla na správce. Prohlášením konkurzu (§ 14a cit. zákona) tedy přechází na konkurzního správce oprávnění vykonávat práva a plnit povinnosti, které podle cit. zákona a jiných právních předpisů (v tomto případě dle zákona o správě daní a poplatků) přísluší úpadci. Žádá-li stěžovatelka na správci daně, za shora popsanych okolností, provedení předmětných úkonů, dovolává se práva, které nelze dovést z žádného zákonného ustanovení. Stěžovatelka se nedomáhala svého práva, které by jí svědčilo jakožto daňovému subjektu – poplatníkovi - fyzické osobě a není legitimována k jednání jménem úpadce před správcem daně jako likvidátorka. K uvedenému byl legitimován konkurzní správce, který mohl k realizaci takového práva zmocnit třetí osobu, v tomto případě statutární orgán úpadce, k čemuž v daném případě nedošlo.

Krajský soud se nedopustil stěžovatelkou namítané nezákonnosti, a to ani použitím nesprávného právního předpisu či nesprávné právní normy, nesprávným posouzením právní otázky ani chybnou interpretací zákona.

Ze shora uvedeného důvodu pak Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů nenáleží. To by náleželo žalovanému. Protože však tomuto žádné náklady, jež by překročily náklady jeho běžné administrativní činnosti, nevznikly, rozhodl tak, že žalovanému, přestože měl ve věci plný úspěch, se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. května 2008

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu